

Svensk författningssamling

Lag om anonyma vittnen i brottmål

Utfärdad den 28 november 2024

SFS 2024:1180

Publicerad
den 3 december 2024

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Förutsättningar för att höra ett vittne anonymt

1 § En domstol får enligt bestämmelserna i denna lag besluta om tillstånd att under förundersökning och rättegång i brottmål höra ett vittne på ett sådant sätt att hans eller hennes identitet eller kontaktuppgifter inte röjs (anonymt). Sådant tillstånd får meddelas, om

1. det finns en påtaglig risk för att vittnet eller en närstående till vittnet utsätts för allvarlig brottslighet som riktar sig mot dennes liv, hälsa, frihet eller frid, om vittnets identitet eller kontaktuppgifter blir kända,

2. misstanken om brott eller åtalet som vittnet ska höras om gäller

a) ett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år, eller

b) ett annat brott om det med hänsyn till omständigheterna kan antas att brottets straffvärde överstiger fängelse i två år,

3. andra åtgärder är otillräckliga eller väsentligt svårare att genomföra,

4. åtgärden i övrigt är lämplig, och

5. skälen för åtgärden uppväger de svårigheter den innebär för en misstänkt eller tilltalad att förbereda och utföra sitt försvar.

Handläggning

2 § På förfaranden enligt denna lag tillämpas reglerna i rättegångsbalken om handläggning vid domstol i brottmål och om överklagande av beslut i sådana mål, om inte något annat sägs i denna lag.

3 § En åklagare, den misstänkte eller den tilltalade får vid tingsrätten ansöka om att ett vittne ska höras anonymt.

Offentligt ombud

4 § Om en åklagare ansöker om att ett vittne ska höras anonymt, ska rätten utse ett offentligt ombud. Ombudet ska bevaka rättssäkerhetsfrågor i ärendet.

5 § I fråga om offentligt ombud ska följande bestämmelser i 27 kap. rättegångsbalken tillämpas:

- 26 § andra stycket om befogenheter,
- 27 § om förordnande,

¹ Prop. 2024/25:20, bet. 2024/25:JuU6, rskr. 2024/25:44.

- 28 § andra stycket om att uppdraget gäller i högre rätt,
- 29 § om ersättning, och
- 30 § om tystnadsplikt.

Sammanträde

6 § En ansökan om att ett vittne ska höras anonymt ska så snart som möjligt prövas av rätten vid ett sammanträde. Vid sammanträdet ska åklagaren och det offentliga ombudet närvara. När den misstänkte eller tilltalade har ansökt ska i stället åklagaren och försvararen närvara, liksom den misstänkte eller tilltalade om dennes närvaro är nödvändig för utredningen.

Har tingsrättens beslut överklagats, ska hovrätten hålla ett sammanträde, om det inte är obehövligt. Vid sammanträdet ska åklagaren och det offentliga ombudet närvara. När överklagandet avser en ansökan av den misstänkte eller tilltalade gäller första stycket tredje meningen om närvaro vid sammanträdet.

7 § Den som ansöker om att ett vittne ska höras anonymt ska vid sammanträdet redogöra för

1. vittnets identitet,
2. om och i så fall hur vittnet är närstående till en misstänkt eller tilltalad,
3. om vittnet står i något förhållande till en part eller till saken eller om det finns andra omständigheter som kan vara av vikt för bedömandet av tilltron till vittnets berättelse,
4. vilket brott som vittnet ska höras om,
5. skälen för ansökan och de omständigheter i övrigt som kan vara av betydelse för rättens prövning, samt
6. vilka skyddsåtgärder enligt 9 § som behöver vidtas.

Beslut

8 § I ett beslut att tillåta att ett vittne hörs anonymt ska det anges vilket brott förhöret ska avse.

9 § När rätten beslutar att tillåta att ett vittne hörs anonymt ska den, om det bedöms nödvändigt för att skydda vittnets anonymitet, besluta att

1. vittnet ska få delta i förhandling i domstol genom ljudöverföring eller ljud- och bildöverföring,
2. förhandlingen under ett förhör med vittnet ska hållas inom stängda dörrar, eller
3. vittnets röst ska få förvrängas eller vittnets utseende döljas genom något fysiskt eller tekniskt hjälpmedel.

Sekretess

10 § Till skydd för enskild i ärenden enligt denna lag gäller vad som är föreskrivet om sekretess i 35 kap. 12 a § andra stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Verkställighet

11 § Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte rätten beslutar något annat.

Om ett beslut att tillåta att ett vittne hörs anonymt överklagas, får överinstansen bestämma att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla.

SFS 2024:1180

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

På regeringens vägnar

ELISABETH SVANTESSON

GUNNAR STRÖMMER
(Justitiedepartementet)